C/2024/6825

29.11.2024

ODPORÚČANIE RADY

z 21. októbra 2024

k hospodárskej politike, rozpočtovej politike, politike zamestnanosti a štrukturálnej politike Malty

(C/2024/6825)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([2]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík mechanizmus pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä reforiem a investícií s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([3]) (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, zvýšili by sa kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Malta pridala do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“, ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a fungovanie jednotného trhu javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy v oblasti produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť Únie a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 vydala oznámenie s názvom „Výročná správa 2024 o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti“. V uvedenom oznámení sa podrobne opisujú silné stránky a výzvy európskeho jednotného trhu z hľadiska konkurencieschopnosti a na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti sa sleduje ročný pokrok.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024, čím odštartovala európsky semester na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2024, ktoré sú sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 ([4]) aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Maltu neurčila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Malty na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny ([5]) (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu na rok 2024“) 12. apríla 2024 a spoločnú správu o zamestnanosti 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec Únie pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade, zmenené nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 ([6]) o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku a zmenenú smernicu Rady 2011/85/EÚ ([7]) o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Cieľom tohto nového rámca pre správu hospodárskych záležitostí je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií a predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. Nový rámec pre správu hospodárskych záležitostí podporuje aj preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším vykonávaním. Každý členský štát má Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahuje fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont štyroch alebo piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky volebného obdobia národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([8]) v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch má byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby verejný dlh do konca obdobia úprav dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP) a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte dostal pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa pod ňou udržal. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov uverejnila Komisia 21. júna 2024 usmernenia týkajúce sa informácií, ktoré majú členské štáty poskytovať vo svojich národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch a výročných správach o pokroku. V súlade s článkami 5 a 36 nariadenia (EÚ) 2024/1263 zaslala Komisia členským štátom v príslušných prípadoch referenčné trajektórie a technické informácie. Členské štáty majú predložiť svoje národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty môžu v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi rámcami diskutovať o svojich návrhoch strednodobých plánov so svojimi národnými parlamentmi, môžu požiadať nezávislé fiškálne inštitúcie o vydanie stanoviska a môžu uskutočniť konzultácie so sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

(6) Európsky semester sa v roku 2024 ďalej vyvíja v súlade s vykonávaním mechanizmu. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Odporúčanie Rady z 12. apríla 2024 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Smernica Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „Čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Malta predložila Komisii 13. júla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 5. októbra 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Malty ([9]), ktoré bolo zmenené 14. júla 2023 na základe článku 18 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([10]). Uvoľnenie platieb je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241 o tom, že Malta uspokojivo splnila príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Malta 15. apríla 2024 predložila svoj národný program reforiem na rok 2024 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([11]). V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2024 zohľadňujú aj polročné správy Malty o pokroku dosiahnutom pri plnení jej plánu obnovy a odolnosti.

(9) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Malty na rok 2024. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Malta dosiahla pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Malty. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Malty pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(10) Podľa údajov, ktoré overil Eurostat, sa deficit verejných financií Malty znížil z 5,5 % HDP v roku 2022 na 4,9 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol z 51,6 % HDP na konci roka 2022 na 50,4 % HDP na konci roka 2023. Ako je uvedené v oznámení Komisie z 8. marca 2023 s názvom „Usmernenia týkajúce sa fiškálnej politiky na rok 2024“, Komisia prijíma prvý krok k tomu, aby sa začali postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu na základe výsledných údajov za rok 2023 v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami. Komisia vydala 19. júna 2024 správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. V tejto správe sa posudzovala rozpočtová situácia Malty, keďže jej deficit verejných financií v roku 2023 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa dospelo k záveru, že na základe tohto posúdenia a po zvážení stanoviska Hospodárskeho a finančného výboru spraveného podľa článku 126 ods. 4 zmluvy Komisia zamýšľa v júli 2024 navrhnúť začatie postupu pri nadmernom deficite pre Maltu, a to tak, že odporučí Rade, aby prijala rozhodnutie podľa článku 126 ods. 6 zmluvy, v ktorom sa konštatuje existencia nadmerného deficitu na Malte.

(11) Rada 12. júla 2022 odporučila Malte ([12]), aby prijala opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol v roku 2023 rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi fiškálnej politiky ([13]), a aby pritom zohľadnila pokračujúcu dočasnú a cielenú podporu pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Malte sa odporučilo, aby bola pripravená prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Zároveň jej bolo odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím mechanizmu a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([14]) v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne, a to na úrovni 0,6 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 1,6 % HDP. To zahŕňa zvýšenie nákladov na cielené

([9]) ST 11941/21 INIT; ST 11941/21 ADD 1.

([10]) Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 14. júla 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 5. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Malty (ST 11202/23 INIT; ST 11202/23 ADD 1).

([11]) Nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 146).

([13]) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho HDP Malty v roku 2023, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 11,2 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

([14]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu Únie. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a iných fondov Únie.

núdzové podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o menej ako 0,1 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 bol v súlade s odporúčaním Rady z 12. júla 2022. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu a z iných fondov Únie dosiahli v roku 2023 výšku 0,9 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 2,6 % HDP, čo v porovnaní s rokom 2022 predstavuje nárast o 0,1 percentuálneho bodu. Malta financovala dodatočné investície prostredníctvom mechanizmu a iných fondov Únie. Malta financovala verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a do energetickej bezpečnosti, napríklad do renovácie súkromných a verejných budov vrátane nemocníc a škôl, elektrifikácie odvetvia dopravy a projektov súvisiacich s digitalizáciou verejnej správy a súkromného sektora. Tieto verejné investície sa čiastočne financujú z mechanizmu a iných fondov Únie.

(12) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 4,6 % v roku 2024 a o 4,3 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) sa má pohybovať na úrovni 2,8 % v roku 2024 a 2,3 % v roku 2025.

(13) V prognóze Komisie z jari 2024 sa v roku 2024 počíta s deficitom verejných financií vo výške 4,3 % HDP, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2024 zvýšiť na 52,0 %. Zníženie deficitu v roku 2024 je najmä prejavom obmedzeného rastu medzispotreby a mzdových nákladov, ako aj postupného ukončovania nákladov súvisiacich s reštrukturalizáciou národnej leteckej spoločnosti. Podľa odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 reštriktívne v rozsahu 1,3 % HDP.

(14) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že z nenávratnej podpory (grantov) z mechanizmu sa v roku 2024 budú financovať výdavky vo výške 0,4 % HDP v porovnaní s 0,2 % HDP v roku 2023. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií alebo verejný dlh Malty.

(15) Rada 14. júla 2023 odporučila ([15]) Malte, aby zabezpečila obozretnú fiškálnu politiku, a to najmä tak, že nominálne zvýšenie čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov ([16]) obmedzí v roku 2024 na najviac 5,9 %. Členské štáty boli vyzvané, aby pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a príprave návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 zohľadnili, že Komisia navrhne Rade, aby začala postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že čisté primárne výdavky Malty financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia o 5,5 %, čo je nižšia úroveň ako odporúčaná maximálna miera rastu. Čisté primárne výdavky v roku 2023 však boli vyššie, než sa očakávalo v čase vypracúvania odporúčania Rady zo 14. júla 2023 (o 0,8 % HDP). Ak by čisté primárne výdavky v roku 2023 boli rovnaké, ako sa očakávalo v čase vypracúvania odporúčania Rady zo 14. júla 2023, výsledná miera rastu čistých primárnych výdavkov v roku 2024 by bola nad odporúčanou mierou rastu o 0,7 % HDP. Preto podľa posúdenia Komisie po zohľadnení bázického efektu vyplývajúceho z vyšších čistých výdavkov v roku 2023, než sa očakávalo, existuje riziko, že čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov nebudú úplne v súlade s odporúčaním.

(16) Rada okrem toho odporučila, aby Malta prijala opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 zrušiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky a súvisiace úspory využila na zníženie deficitu verejných financií. Rada ďalej odporučila, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo pokračovanie existujúcich opatrení, Malta má zabezpečiť, aby sa takéto podporné opatrenia zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly na úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa čisté rozpočtové náklady ([17]) na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky odhadujú na 1,7 % HDP v roku 2023, pričom sa predpokladá, že v roku 2024 budú na úrovni 2,0 % HDP a v roku 2025 na úrovni 1,0 % HDP. Predpokladá sa, že najmä zníženie nepriamych daní zo spotreby energie a dotácie na výrobu energie s cieľom kompenzovať zvýšenie cien dovážanej elektriny a emisií uhlíka zostanú v platnosti aj v rokoch 2024 a 2025 ([18]). Zatiaľ čo sa uznáva, že Malta čelí výzvam v dôsledku vysokej závislosti od dovozu energie a vystavenia vonkajším otrasom, ktoré sú silnejšie v dôsledku malej veľkosti hospodárstva, nepredpokladá sa, že núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky sa zrušia čo najskôr v rokoch 2023 a 2024. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady. V dôsledku toho neexistujú žiadne súvisiace úspory, ktoré by sa mali použiť na zníženie deficitu verejných financií, ako to odporučila Rada. Rozpočtové náklady na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky zamerané na ochranu zraniteľných domácností

([15]) Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 167).

([16]) Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez i) diskrečných príjmových opatrení, ii) úrokových výdavkov, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) jednorazových a iných dočasných opatrení.

([17]) Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a v príslušných prípadoch po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

([18]) Opatrenia, ktoré podľa Malty zostanú v platnosti do konca roku 2024, sa v prognóze Komisie z jari 2024 v zásade považujú za opatrenia s vplyvom na rozpočet aj v roku 2025.

a podnikov sa v roku 2024 odhadujú na 0,2 % HDP (v porovnaní s 0,1 % v roku 2023), z čoho 0,2 % HDP slúži na zachovanie cenového signálu na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti (v porovnaní s 0,1 % v roku 2023).

(17) Rada zároveň odporučila, aby Malta zachovala verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečila účinné čerpanie grantov v rámci mechanizmu a účinné čerpanie iných fondov Únie, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa z 2,6 % HDP v roku 2023 zvýšia na 2,8 % HDP v roku 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov Únie vrátane grantov v rámci mechanizmu zostanú v roku 2024 na stabilnej úrovni 0,9 % HDP.

(18) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a z predpokladu nezmenenej politiky sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2025 na úrovni 3,9 % HDP. Zníženie deficitu v roku 2025 je najmä prejavom očakávaného zníženia nákladov na podporné opatrenia v oblasti energetiky. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 zvýšiť na 52,6 %.

(19) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Malty využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Malta pokračovala vo vykonávaní reforiem a investícií. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(20) Malta má v rámci preskúmania fondov politiky súdržnosti v polovici trvania v súlade s článkom 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([19]) povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program podporovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR), Európskym sociálnym fondom plus (ESF+), Kohéznym fondom a Fondom na spravodlivú transformáciu (FST), pričom má zohľadniť okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky Únie, ktoré sú súčasťou každého programu. Aj keď Malta dosiahla pokrok vo vykonávaní programov politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, niektoré výzvy pretrvávajú. Je zásadne dôležité urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. Priority dohodnuté v rámci týchto programov sú naďalej relevantné. Investície do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov sú kľúčom k tomu, aby sa dosiahli úspory energie, zlepšila udržateľnosť v odvetví energetiky a znížila závislosť Malty od medzinárodných zdrojov energie. Je dôležité pokračovať v investíciách do udržateľných multimodálnych riešení a aktívnej mobility, aby sa znížilo dopravné preťaženie a obmedzili emisie z cestnej dopravy. Stále je potrebné vyvíjať úsilie na zabezpečenie udržateľnosti v oblastiach hospodárenia s vodami a nakladania s odpadovými vodami. Na zníženie skládkovania a splnenie cieľov v oblasti recyklácie sú potrebné aj postupy obehového hospodárstva vrátane maximalizácie recyklačného potenciálu. Okrem toho je potrebné podporovať vzdelávanie dospelých s cieľom zvýšiť úroveň zručností obyvateľstva a zmierniť nedostatok pracovnej sily. Naďalej by sa mala podporovať sociálna integrácia zraniteľných skupín a ich začlenenie do trhu práce so zameraním na štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby so zdravotným postihnutím, ako aj na rodovú rovnosť. Malta by takisto mohla využiť Platformu strategických technológií pre Európu zriadenú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 ([20]) s cieľom podporiť strategickú autonómiu Únie a konkurencieschopnosť a udržateľnosť priemyslu.

([19]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([20]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu (platforma STEP) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (Ú. v. EÚ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(21) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktorými sa zaoberá plán obnovy a odolnosti a iné fondy Únie, Malta čelí viacerým ďalším výzvam súvisiacim s prvkami daňového systému, ktoré uľahčujú agresívne daňové plánovanie, so vzdelávaním a zručnosťami, s energiou z obnoviteľných zdrojov a dopravou.

(22) Pre zvýšenie efektívnosti a spravodlivosti daňových systémov má naďalej kľúčový význam boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu. Vzhľadom na účinky presahovania stratégií agresívneho daňového plánovania medzi členskými štátmi sú mimoriadne dôležité koordinované opatrenia na doplnenie právnych predpisov Únie prostredníctvom vnútroštátnych politík všetkých členských štátov. Malta podnikla kroky na riešenie praktík agresívneho daňového plánovania tým, že zaviedla predtým dohodnuté medzinárodné a európske iniciatívy, a ďalej sa zaviazala riešiť túto otázku vo svojom pláne obnovy a odolnosti. Maltská vláda ako súčasť programu reforiem v rámci uvedeného plánu prijala nový zákon, ktorým zaviedla pravidlá týkajúce sa transferového oceňovania, ktoré sa začali uplatňovať od januára 2024. Cieľom je predchádzať príležitostiam na presun ziskov podnikov. Malta takisto zadala vypracovanie nezávislej štúdie o odchádzajúcich a prichádzajúcich platbách (t. j. medzi rezidentmi Únie a rezidentmi tretích krajín), na ktorú nadviaže v právnych predpisoch. Kým však Malta nebude uplatňovať zrážkové dane z úrokov, dividend a licenčných poplatkov vyplácaných spoločnosťami so sídlom na Malte do jurisdikcií s nulovým a nízkym zdanením (myslí sa tým akákoľvek jurisdikcia so zákonnou sadzbou dane z príjmov právnických osôb nižšou ako 9 %, čo je najnižšia zákonná sadzba dane z príjmov právnických osôb v Únii) alebo rovnocenné obranné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby podniky nemohli presúvať svoje nezdanené zisky do krajín mimo Únie, riziko dvojitého nezdanenia týchto ziskov zostáva vysoké. Okrem toho zaobchádzanie s rezidentnými spoločnosťami s daňovým sídlom v inej krajine naďalej predstavuje v prípade spoločností, ako aj jednotlivcov riziko dvojitého nezdanenia. Táto otázka sa bude riešiť len čiastočne dodržiavaním smernice Rady (EÚ) 2022/2523 ([21]), ktorá sa po tom, ako ju Malta zavedie, bude uplatňovať iba na veľké spoločnosti.

(23) Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami predstavujú prekážku budúceho rastu, konkurencieschopnosti a dvojakej transformácie. V prvom štvrťroku 2024 bol nedostatok pracovnej sily označený za faktor obmedzujúci výrobu na Malte, pričom v oblasti služieb a priemyslu sa tieto nedostatky vyskytovali približne dvakrát častejšie, ako je priemer Únie. Viac ako dve tretiny spoločností uviedli, že voľné pracovné miesta, na ktorých sú potrebné odborné zručnosti v oblasti informačných a komunikačných technológií, je ťažké obsadiť. Z najnovších výsledkov Programu OECD pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) vyplýva, že Malta má jeden z najvyšších podielov žiakov dosahujúcich slabé výsledky v Únii, čo pre neskorší rozvoj zručností predstavuje vážny problém. Približne každý tretí žiak vo veku 15 rokov v rámci všetkých sociálno-hospodárskych skupín na Malte dosahuje nedostatočné výsledky v matematike, čítaní a prírodných vedách. Nedostatok učiteľov sčasti vyriešili zastupujúci učitelia, ktorých úroveň kvalifikácie je odlišná alebo nižšia, ako sa vyžaduje v prípade plne kvalifikovaných učiteľov. Miera predčasného ukončenia školskej dochádzky klesá, zostáva však nad priemerom Únie, čím sa zvyšuje už aj tak veľký počet dospelých s nízkou kvalifikáciou. Aj keď účasť dospelých na vzdelávaní a odbornej príprave je celkovo (za posledných 12 mesiacov) v súlade s priemerom Únie, účasť nízkokvalifikovaných dospelých na vzdelávaní je nízka. Podobne sú značné aj rozdiely v úrovni zručností, hoci 63 % dospelých malo v roku 2023 aspoň základné digitálne zručnosti. Podiel študentov zapísaných do vyššieho sekundárneho odborného vzdelávania a prípravy (OVP) je naďalej nízky. Kľúčom k tomu, aby sa zmiernili slabé výsledky v oblasti vzdelávania a zmenšil výrazný nedostatok zručností a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, sú zlepšenie kvality vzdelávania zameraním sa na základné zručnosti, riešenie nedostatku učiteľov a uprednostnenie profesijného rozvoja učiteľov s cieľom lepšie riešiť vzdelávacie potreby študentov a súčasné posilnenie relevantnosti maltských systémov vzdelávania a odbornej prípravy pre trh práce v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi.

(24) Pretrvávajúcou výzvou pre Maltu je dosiahnuť ekologický hospodársky rast a zosúladiť rozvoj s environmentálnou udržateľnosťou. Zelenú transformáciu krajiny brzdí dominantná úloha fosílnych palív v jej energetickom systéme. Podiel energie získanej z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie Malty bol v roku 2022 na úrovni 13,4 %, čo je jeden z najnižších podielov v Únii. Je to výrazne pod orientačným podielom obnoviteľných zdrojov energie vo výške 28 % stanoveným ako príspevok Malty k záväznému cieľu Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na úrovni 42,5 % do roku 2030. Takmer celú inštalovanú kapacitu energie z obnoviteľných zdrojov tvorí slnečná energia vyrábaná na pevnine, pričom jej podiel sa pomaly zvyšuje (o 4 % v roku 2023). Prebiehajúca reforma stanovená v národnom pláne obnovy a odolnosti, ktorou sa okrem skrátenia časových rámcov povoľovania projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov ukladá povinnosť nainštalovať na niektoré nové

([21]) Smernica Rady (EÚ) 2022/2523 zo 14. decembra 2022 o zabezpečení globálnej minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín v Únii (Ú. v. EÚ L 328, 22.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

budovy zariadenia na výrobu slnečnej energie, by mala zvýšiť zavádzanie týchto zariadení. Malta má vo svojej výhradnej hospodárskej zóne značný potenciál na výrobu slnečnej a veternej energie na mori. Tento potenciál však zostáva nevyužitý. Schopnosť Malty zavádzať obnoviteľné zdroje energie a zároveň zlepšovať bezpečnosť dodávok energie závisí aj od jej pokroku vo výstavbe druhého elektrického prepojovacieho vedenia s Talianskom a nepretržitého posilňovania domácej elektrizačnej sústavy vrátane investícií do riešení batériového uskladňovania energie.

(25) Hlavnou prioritou pri riešení výzvy udržateľnosti je znižovanie dopravného preťaženia a vysokých emisií z cestnej dopravy. Emisie skleníkových plynov z cestnej dopravy sa v porovnaní s rokom 2005 zvýšili o 23,3 %. Osobné vozidlá tvoria 86 % osobnej dopravy na Malte a toto číslo narastá. Dopravné preťaženie je na Malte stále hlavnou výzvou v oblasti dopravy, čo má vplyv aj na konkurencieschopnosť ostrovov, a preto je potrebné značne zintenzívniť úsilie. Malta s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja zavádza sieť trajektov vo vnútorných prístavoch modernizáciou miest pristátia pre trajekty s cieľom podporiť alternatívnu námornú hromadnú dopravu. Malta okrem toho plánuje posilniť udržateľnú multimodálnu mestskú mobilitu rozvojom 17,5 km čistej mestskej dopravnej infraštruktúry pomocou prostriedkov v rámci politiky súdržnosti vrátane peších zón a cyklistických chodníkov.

(26) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania pre eurozónu na rok 2024, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Malty odporúčania 1, 2, 3 a 4 napomáhajú plneniu prvého, druhého, tretieho a štvrtého odporúčania uvedeného v odporúčaní pre eurozónu na rok 2024.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Malta v rokoch 2024 a 2025 prijala opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. V súlade s požiadavkami reformovaného Paktu stability a rastu obmedziť rast čistých výdavkov ([22]) v roku 2025 na mieru, ktorá je okrem iného v súlade so znížením deficitu verejných financií smerom k referenčnej hodnote 3 % HDP stanovenej v zmluve a so zachovaním obozretnej úrovne verejného dlhu v strednodobom horizonte. Zrušiť núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky do zimy 2024/2025. Riešiť zostávajúce riziká agresívneho daňového plánovania, zaviesť zrážkovú daň z odchádzajúcich platieb alebo rovnocenné obranné opatrenia a zmeniť pravidlá týkajúce sa spoločností s daňovým sídlom v inej krajine;

2. pokračovať v rýchlom a účinnom vykonávaní plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, čím sa zabezpečí dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania týchto programov v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. zvýšiť kvalitu vzdelávania a odbornej prípravy a ich relevantnosť pre trh práce s cieľom riešiť slabé výsledky v oblasti vzdelávania, ako aj vážny nedostatok zručností a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, a to najmä podporou základných zručností študentov a profesijného rozvoja učiteľov;

4. urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom rozsiahlych projektov, ako aj malých investícií do priamej výroby a spotreby energie. Riešiť dopravné preťaženie zlepšením kvality a efektívnosti verejnej dopravy a zvýšiť investície do infraštruktúry bezmotorovej mobility.

V Luxemburgu 21. októbra 2024

Za Radu

predseda

NAGY I.

([22]) Podľa článku 2 bodu 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263 sú „čisté výdavky“ výdavky verejnej správy bez úrokových výdavkov, diskrečných príjmových opatrení, výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a jednorazových a iných dočasných opatrení.